

Sct. Jørgen, drager og Næstved



Jeg er opvokset i en lille kulminelandsby, West Cornforth, som ligger 12 km syd for byen Durham. Durham med borg, domkirke, universitet og flod, er et fantastisk sted, og det er fuldt fortjent også på UNESCOs verdensarvsliste.



Der er flere ting fra min opvækst som gør, at jeg både har et specielt forhold til Sct. Jørgen-Saint George og har en svaghed for drager. Min far døde i 1965 da jeg var 9 år gammel. Han havde været syg og handicappet i en del år og jeg har ingen erindring om ham som normal/rask. Min mor giftede sig hurtigt igen, og en ny familie blev dannet med min stedfar og hans børn. Min far blev aldrig omtalt, livet var gået videre. Bortset fra når Saint Georges dag blev omtalt, da sagde min mor, og hun siger det stadig, "23. april, det er **også** din fars fødselsdag". Så for mig hører min far og Saint George urokkeligt sammen. Det er bare en skam for anekdoten at min far ikke hed George, men William.

Og så til Saint George - Sct. Jørgen, **uden drage**. Jørgen som i det meste af verdenen omtales som George, menes født i året 270 i Kappadokien i det nuværende Tyrkiet. Han var kendt som en respekteret officer i den romerske hær og så var han tilligemed kristen. Han omvendte kejserinde Alexandra til kristendom, hvilket kejseren blev temmelig sur over. Det endte med, i år 303, at Jørgen blev pågrebet og tortureret. Han blev udsat for alle mulige pinsler, dog uden han led, et tegn på hans hellighed. Det er det man ser på dette

kalkmaleri fra Broager kirke, i tegneserieform, hvor Jørgen bl.a. ses få øjnene stukket ud, og blive givet gift at drikke. Han blev, sammen med Alexandra henrettet, udenfor byen, den 23. april, dvs. at min fars fødselsdag var hans dødsdag. George døde så som martyr, og blev begravet i byen Diospolis/Lyddá i Palæstina og inden længe blev en kirke bygget over hans grav.



I min hjemby Durham blev en kæmpestor domkirke bygget i slutningen af 1000-tallet. En af de betydningsfulde personer som er bisat her, er den ærværdige Bede. Sådan omtales han, han var munk og historiker. Bede blev i året 732 færdig med et 5 binds værk om Englands historie, og om hvordan englænderne blev kristne. Heri er den første nedskrevne omtale i England, af Saint George og markeringen af hans festdag d. 23. april.

200 år senere skrev en anden Durhammunk et værk om kirkeritualer, og her er fejringen af Saint George selvfølgelig også med. Så martyren Saint George, længe før den dragedræbende George kom til, var en af de markante helgener i Nordengland. Det var i øvrigt dengang de vilde Vikinger ankom, i deres drageprydede skibe og invaderede landet, men det er en helt anden historie. Det skal dog siges at de hedenske Vikinger lod den ærværdige Bedes grav i fred, og han kunne således flyttes til domkirken da den stod klar. Efter 200 års tilstedeværelse, i mere eller mindre grad, forsvandt Vikingerne endelig hjem til Skandinavien og blev kristne.



I 1000-tallet vides at myten om Sct. Jørgen og dragen dukkede op i Georgien, og at det var herfra at korsfarerne som var draget til Mellemøsten, hørte fortællingen. Kort fortalt er handlingen denne " Den lille by Silene plagedes af en drage. Den boede i en nærliggende sø, og krævede af byens borgere to får om dagen, stillet ud som foder til den. Da dragen havde spist sig igennem deres fårebestand, forlangte den et menneske stillet ud dagligt som mad. Borgerne trak lod om hvem der skulle ofres. Og en dag blev det prinsessen som skulle blive dragens måltid.

Til sin far kongens forfærdelse, stillede hun sig ud på marken til dragen. Heldigvis dukkede en ridder til hest op, og han tog straks affære. Han kæmpede mod det fæle udyr og endte med at stikke den med sin lanse. Der var i kampens hede dryppet **drageblod** på Jørgens hvidmalede skjold, i form af et kors. Dragen var ikke død, men gjort harmløs. Sankt Jørgen, for det var jo ham, bad prinsessen binde dragen med sit bælte og sammen fulgte de ind til byen.

Som tak for at have reddet byen blev borgerne kristne, og så slog Jørgen dragen ihjel. Jørgen giftede sig ikke med prinsessen, for han skulle videre og kæmpe mod andre drager. I Tuse kirke findes dette flotte kalkmaleri, hvor korset af drageblod ses tydeligt på Jørgens skjold.



I 1098 lige før slaget ved Antioch, mellem tyrkerne og korsfarere, mente flere af englænderne at de så Sct. Jørgen, ridderen genkendelig på sit hvide skjold med det røde kors, og han hjalp dem til sejr. Vel hjemme igen i England spredtes historien om "Saint George and the dragon" sig, og at han, Saint George, havde været der for soldaterne da de allermeste havde brug for ham. Saint George blev skytshelgen for soldater, og korsfarerne som tilhørte f.eks. "Knights Templar", tog det røde kors til sig som symbol.

Senere, blev engelske King Edward d. 3. så taknemlig for denne militære helgen, som igen var trådt hjælpende til i et vigtig slag, denne gang mod franskmændene i Crecy, at han dedikerede kirken han byggede på borgen Windsor, til Saint George.



Og da han i 1348 oprettede sin orden "Hosebånds ordenen" valgte han et "Saint George and dragon" vedhæng til medlemmernes fornemme kæde.



Tradition siger at Dannebrog dalede ned fra himlen i 1219, men det var først flere århundrede senere, at lande fik det vi forstår ved et nationalt flag. I England under den førromtalte King Edward 3. begyndte de så småt at bruge Saint Georges røde kors på hvid bund officielt som engelsk flag. Problemet ved at bruge det, kom ved reformationen, hvor al brug af helgensymbolik blev afskaffet. Som eneste undtagelser overlevede flaget som nationalsymbol, og fejringen af Saint Georges festdag den 23. april. Saint George var simpelthen blevet skytshelgen for England, også selv om landet nu var protestantisk, med regenten som overhoved for The Church of England.

Op igennem middelalderen var Sankt Jørgen blevet en af de meget vigtige helgener, over hele Europa, og også her i Skandinavien. Der findes adskillige danske kirker med kalkmalerier af Sct. Jørgen, og det er for det meste ham med dragen man ser. Domkirken i Århus har et fantastisk kalkmaleri af Jørgen og dragen, og det er med byen i baggrunden med en kanon, som åbenbart ikke kunne bruges mod en drage, de ulykkelige forældre som ser på, og den flotte prinsesse ståede klar med et får i snor.



Sct. Jørgen blev også malet på altertavler, som her fra Valløby kirke, flot i sin rustning og spidse sko. En andet sidealtertavle, som vist var heldig at overleve reformationen, findes i Halk kirke. Skåret i relief, er Jørgen meget flot klædt på i en rød kjortel med blå for, og med baret på hovedet. Dragen ser lidt pudsigt ud, træskærereren har vist ikke været helt sikker på hvordan sådan en skulle se ud. Endnu mere fantastisk end kalkmalerierne og altertavlerne findes legemsstore træstatuetter af "Skt. Jørgen til hest med dragen" scenariet.





I Broager kirke i Sønderjylland, der hvor jeg viste tegneseriekalkmaleriet af Jørgen som martyr fra, har de været meget glade for Skt. Jørgen. For her er også en imponerende træskulptur af Skt. Jørgen og dragen. Figurgruppen fra sidst i 1400-tallet menes at have været en del af et sidealter. I naturlig størrelse, Ridder Jørgen er hele 190 cm høj, han har sit sværd hævet klar til at give dragen, allerede stukket af lansen i brystet, det dræbende stød. Prinsessen er desværre forsvundet på et tidspunkt.

Statuen stod stadig i kirken i 1658, da Danmark var i krig mod Sverige. Hesten var hul i bugen og her var åbenbart gemt div. værdigenstande. Historien siger at Svenskerne med vold, dvs. med skade til følge, åbnede hullet i hestebugen og ledte efter guld i den. Figurgruppen gik i yderlige forfald og i starten af 1800-tallet blev den forvist til kirkeloftet. I 1880 blev den heldigvis taget til nåde igen, og blev restaureret. St. Jørgens ansigt var smuldret og blev genskabt, men dragen var i så dårligt en tilstand at den ikke kunne reddes. Den nuværende drage blev skåret ud af træ, mærkeligt nok med et horn som en enhjørning, men måske så den originale sådan ud. Figurgruppen som fra starten havde været malet, fik en helt ny omgang maling i passende farver.





Den samtidige træskulptur lavet af Hans Brügemann, som oprindeligt stod i Husum kirke, er flot udstillet nu, som det første man ser når man går ind i middelalderudstillingen på Nationalmuseet.



Der eksisterer, i øvrigt et maleri af adelsmanden Ivar Thott, hvorpå er skrevet at billedet af ham skulle bruges som model til Jørgenfiguren på en træskulptur af St. Jørgen og dragen, som skulle laves til Visby domkirke. Så tænker man, hvem mon de andre figurer af St. Jørgen er modelleret efter.



Samtidig med at disse fantastiske store figurgrupper stilles op i flere danske kirker, fik Roskilde domkirke sin egen meget, meget, mindre men alligevel fantastiske Skt. Jørgen og drage. Domkirken fik nemlig deres ur med de mekaniske bevægelige figurer, som får liv ved hvert timeslag. Først slår Skt. Jørgen til hest ned over dragen, som hyler, og så slår Kirsten Kimers og Per Døver på klokker. I vores øjne er de temmelig nuttede, men dengang må det have virket som den rene magi. Så her i Roskilde kæmper Jørgen stadig mod dragen.



Dragen, som skulle besejres, var en mytologisk skabning fra gammel tid, som i vores del af verden symboliserede ondskab. Skt. Jørgen var ikke den eneste i kristne fortællinger som var dragedræber. Ærkeenglen Michael kæmpede også mod djævelskabet som fandtes i drager. Michael, med vinger selvfølgelig, kendes på billeder enten ved at han holder en vægt i hånden, med hvilken han afvejer godhed mod djævelskab, eller der lusker en drage rundt ved hans fødder. Her på kalkmalerier fra Ballerup kirke ses Michael med og uden drage, og Jørgen med drage er der også. Der er op imod 60 helgener kendt som dragerslagere, blandt dem er flere kvindelige.

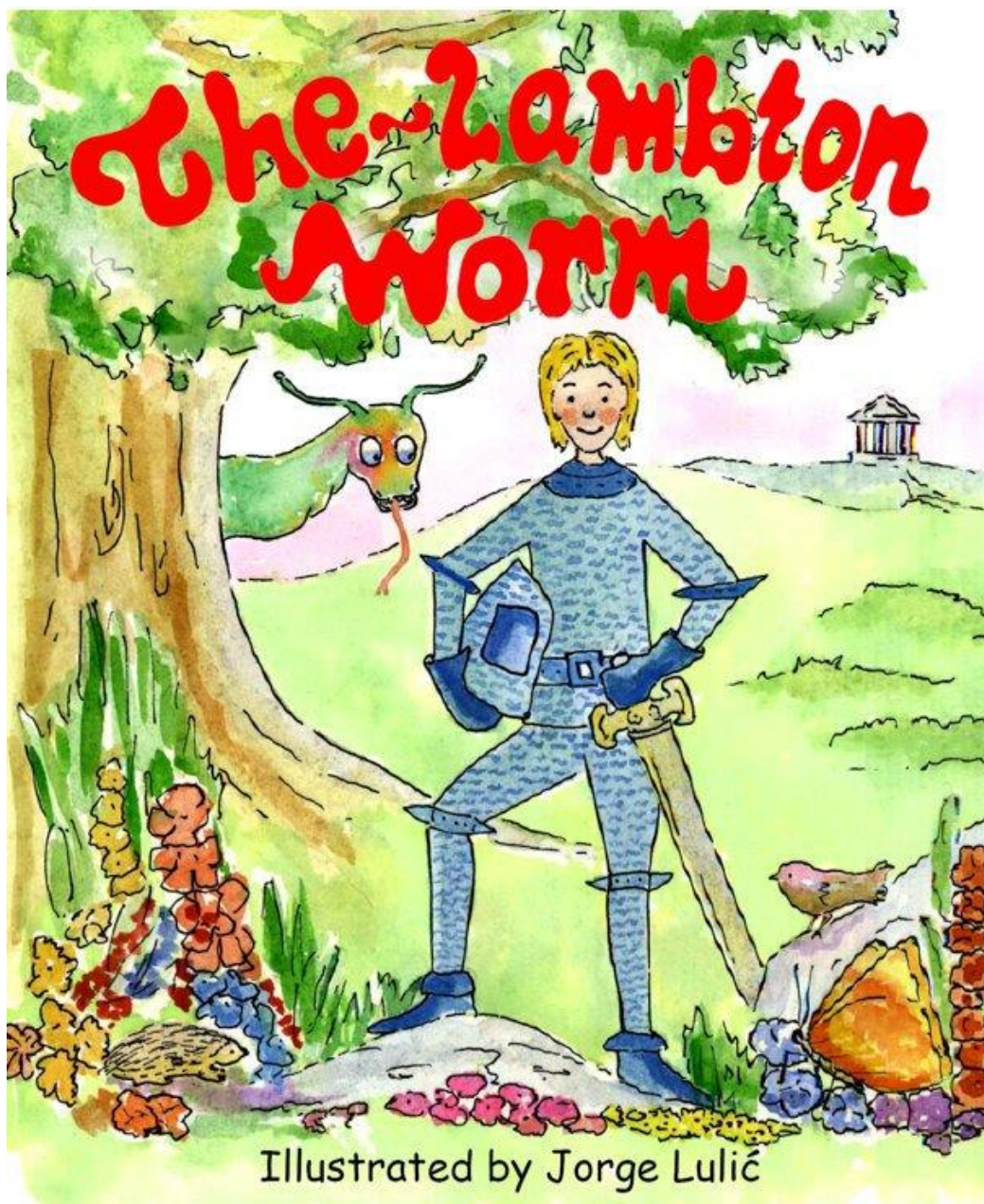
En af dem er Skt. Margrethe. Den lokale guvernør tilbød Margrethe ægteskab hvis hun fornægtede kristendom, men det ville hun ikke. Hun blev efterfølgende tortureret og pint på mange måder, som afstedkom mirakler. Hun blev slugt af en drage. Heldet var at hun holdt et kors, og med korset skar hun sig ud af dragens mave. Selv om Margrethe overlevede dette blev hun halshugget i 304 dvs. nogenlunde samtidig med martyrer Jørgens død. Skt. Margrethe kendes ved at hun holder et kors, og der gemmer sig gerne en drage i nærheden. Hun blev meget populær som skytshelgen for fødende kvinder, og som sådan blev Skt. Margrethe en af de 14 såkaldte "nødhjælpere".



En anden kvinde som en sjælden gang ses med en drage under foden, er Jomfru Maria. Her ser vi en træstatue af en kronet Maria med Jesusbarnet, som har stået i Fyrendal kirke. Efter mange år på museet i Helligåndshuset, skal den faktisk tilbage til Fyrendal kirke. Maria træder på en lille drage som symbol på slangen i paradiset.



Dragen, som den afbildes i mange versioner med skt. Jørgen, ærkeenglen Michael og skt. Margrethe, er nogenlunde som vi også forestiller os en drage i dag. Sådant grøn og reptilagtigt, med fire ben og vinger og med ild spyende ud af munden når den er vred. Men der er også lindorm-typen, som er mere som en slange og med kun to ben. Her på et kalkmaleri fra Kirke Såby. Denne drageskikkelse er lige så gammel og international som den firbenede udgave. Den kendes mange steder fra folkesagn, også helt tilbage til ur-udgaven som er en slange/ormeagtig tingest. Så vender vi tilbage til England og Durham en stund. Jeg er nemlig vokset op med vores lokale fortælling om "the Lambton worm" fra middelalderen.



Historien begynder en påskesøndag hvor **alle**, denne særlige festdag, skulle mindst en gang i kirke. Den unge herremand John Lambton valgte imidlertid at hygge sig hele dagen ved at være på fisketur på the Wear, floden som snor sig både igennem Durham og Lord Lambtons landområde. Nu havde han ikke heldet med sig og fangede kun et mærkeligt slangeagtigt væsen med to små finner på ryggen. I arrigskab smed John skabningen som landede i brønden.

John Lambton fortrød sin uværdige opførsel, og som bod tog han kort efter på korstog. Han var væk i hele 7 år. Ormen i brønden voksede sig i mellemtiden kæmpestor. Den terroriserede nabolaget ved at spise fårene på markerne og drikke mælken fra køerne. Til sidst var den så lang, at den kunne vikle sig tre gange rundt om en nærliggende høj, som kom til at hedde Worm Hill. Når den var utilfreds, hev den træer op med halen og smed dem omkring. Mange modige mænd forsøgte at dræbe ormen, men når den blev skåret over, voksede stykkerne bare sammen igen.

Da John kom hjem, var godsets jorder helt ødelagt og alle levede i frygt for ormen. Nu var det hans skyld at ormen var deres plage, så han måtte dræbe den. John spurgte den lokale kloge kone om råd, og hun sagde at han skulle fæstne barberblade overalt på sin rustning. Prisen for at han fik at vide hvordan det kunne lade sig gøre var, at han også skulle dræbe det næste levende væsen han mødte efter dåden var gjort. John aftalte med dem på godset at han ville blæse i sit jagthorn når ormen var død og de skulle slippe hans jagthund løs. Han ville ofre den.

Med skarpe blade over alt på rustningen tog John kampen op mod ormen. Som den kloge kone forudså, vikledes den sig rundt om ham og jo mere den strammede til jo flere stykker blev den skåret i. Stumperne af ormen faldt i floden og flød væk inden de kunne samles igen og så var bæstet væk for altid.

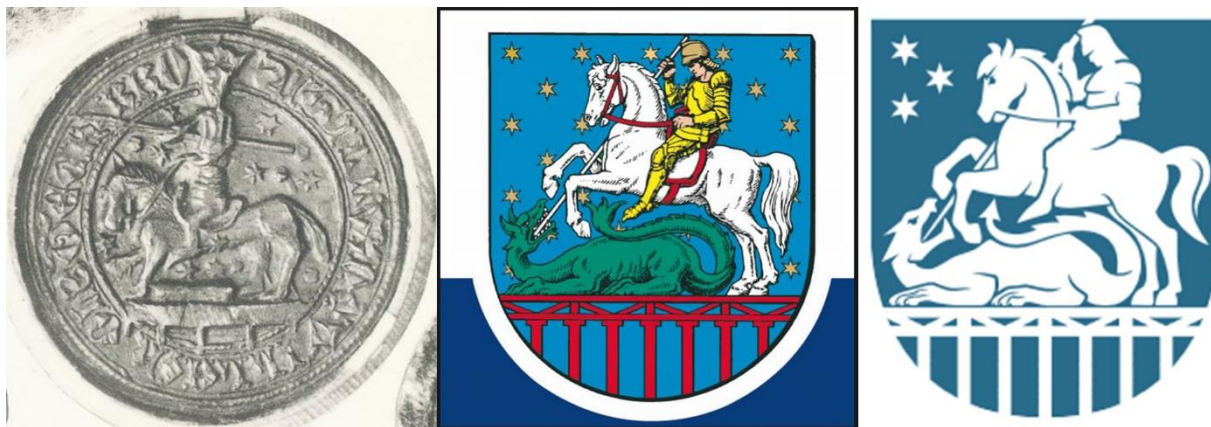
John blæste i jagthornet og i begejstring over sønnens heldedåd løb Johns far ud til ham. John ville jo ikke dræbe sin far, så jagthunden blev slået ihjel, som efter planen. Da den kloge kone hørte hvad der var sket, forbandede hun familien med, at igennem de næste 9 generationer, ville Lambton herremændene ikke dø fredeligt i deres seng. John byggede et kapel til minde om at ormen/ondskaben var besejret.



Her ser vi Lampton Castle, som det ser ud i dag, det stammer dog ikke helt tilbage til John Lambtons tid. Det der vides om Lambton slægten er at flere døde i krige. Alle i Durham var meget bevidst om Lambton-forbandelsen, og holdt øje med den 9. generation i midten af 1700-tallet, som var egnens repræsentant i parlamentet. Han døde heller ikke i sin seng, men i en ulykke i sin hestevogn.

Så medens Sct. Jørgen kom udefra, slog dragen ihjel for at omvende folk til kristendom og rejste videre, var John Lambton en kristen ridder som anerkendte sit ansvar, tog kampen op og overvandt djævelskab i orm/drageskikkelse. At vi i dag i Durhamområdet stadig kender historien om The Lambton Worm skyldes at den blev nedskrevet for flere hundrede år siden, skolebørnene hører om sagnet i skolen, og en sang i vores lokale dialekt er blevet sunget igennem generationer.

<https://www.youtube.com/watch?v=PNDltwH14zM>



Nu er der også drage/lindormhistorier i Danmark. Holstebro har sin. Her skulle en lindorm have bosat sig ved broen over Storåen. Den hapsede folk som skulle over broen til sig og spiste dem. Det var der ingen af købmændene eller håndværkerne i byen der turde gøre noget ved. En dag kom en ridder, med navnet Holst, forbi. Han tog kampen med lindormen op, og dræbte den. Derfra fik byen sit navn Holstebro. Og Holstebro brugte et sigil, med en ridder til hest på en bro, allerede i 1584.

Dette byvåben ændres lidt over årene, og som tiden gik blev ridderen på byens sigil opfattet af nogen som værende Sct. Jørgen og dragen. Holstebro fik sit byvåben tegnet sådan her, i 1937 og her også den seneste forenklede version. Om det er Sct. Jørgen eller ridder Holst ved jeg ikke, men byen har i hvert fald taget helgenen til sig, med bl.a. et Sct. Jørgens boligselskab, en Sct. Jørgens skole og bykirken nybygget i 1906 som erstatning for den gamle, er en St. Jørgens kirke.

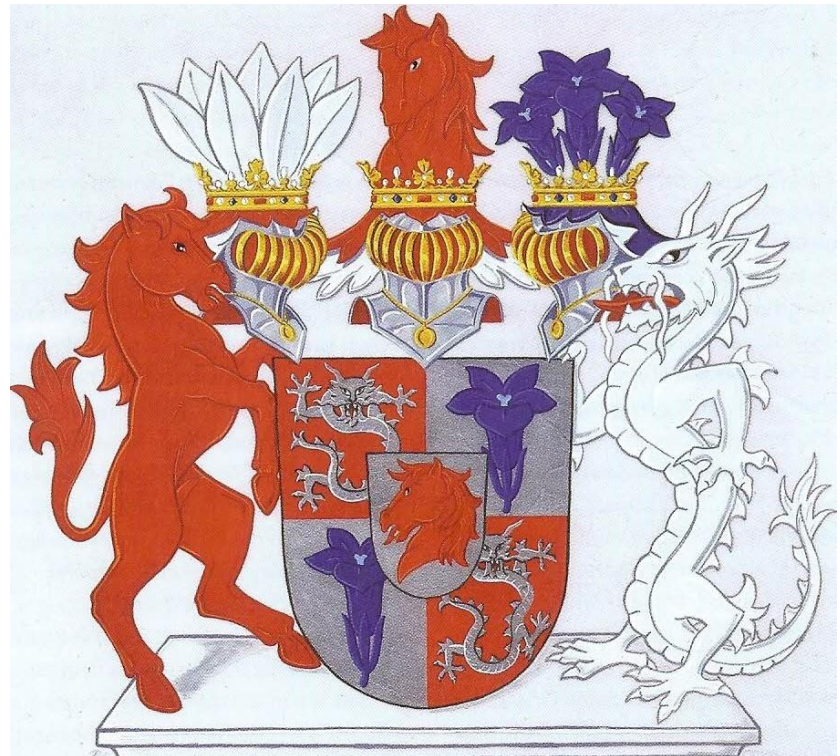


Medens dragen i Europa er et symbol for det onde, i østen har dragen sympatiske egenskaber, og er lykkebringende. Våbenskjoldet der ses her til venstre, fik Richard Manley i 1995, da han fik storkorset af Dannebrogordenen i forbindelse med at hans datter skulle giftes med prins Joachim. Richard Manley var kineser bosat i Hong Kong. Det er den ædelmodige drage, som om foråret sørger for regn til afgrøderne og dermed bringer liv og frugtbarhed. Manley fik dette flotte våbenskjold med 4 dragere.



Alexandra som skulle giftes med prinsen, blev ridder af elefantordenen, og fik så sit eget våbenskjold, hvor hun tog sin fars og erstattede to af dragerne med to blomster. Alpeblomster, som symbol for sin mor, som stammer fra Østrig.

Da prinseparret blev skilt, skulle Alexandra, nu med titel grevinde af Frederiksborg, have et nyt våbenskjold. I 2008 blev dette godkendt. Med et Frederiksborghestehoved som symbol i et midterskjold, og en hest og en drage som skjoldholdere.



Nu medens vi er ved de kongelige og er i nutiden, kan jeg nævne at Dronning Margrethe er ridder af hosebåndsordenen, denne engelske ridderorden, som jeg har nævnt, som stammer tilbage til 1348. Her ses hun i Windsor, klædt i ordenens regaler inklusive den flotte kæde med vedhæng med Saint George and dragon. Denne orden til Saint George gives kun til de engelske kongelige, nogle få udenlandske kongelige, og op til 24 øvrige briter. Som sagt har hosebåndsordenen hjem i Saint George Chapel på borgen Windsor.

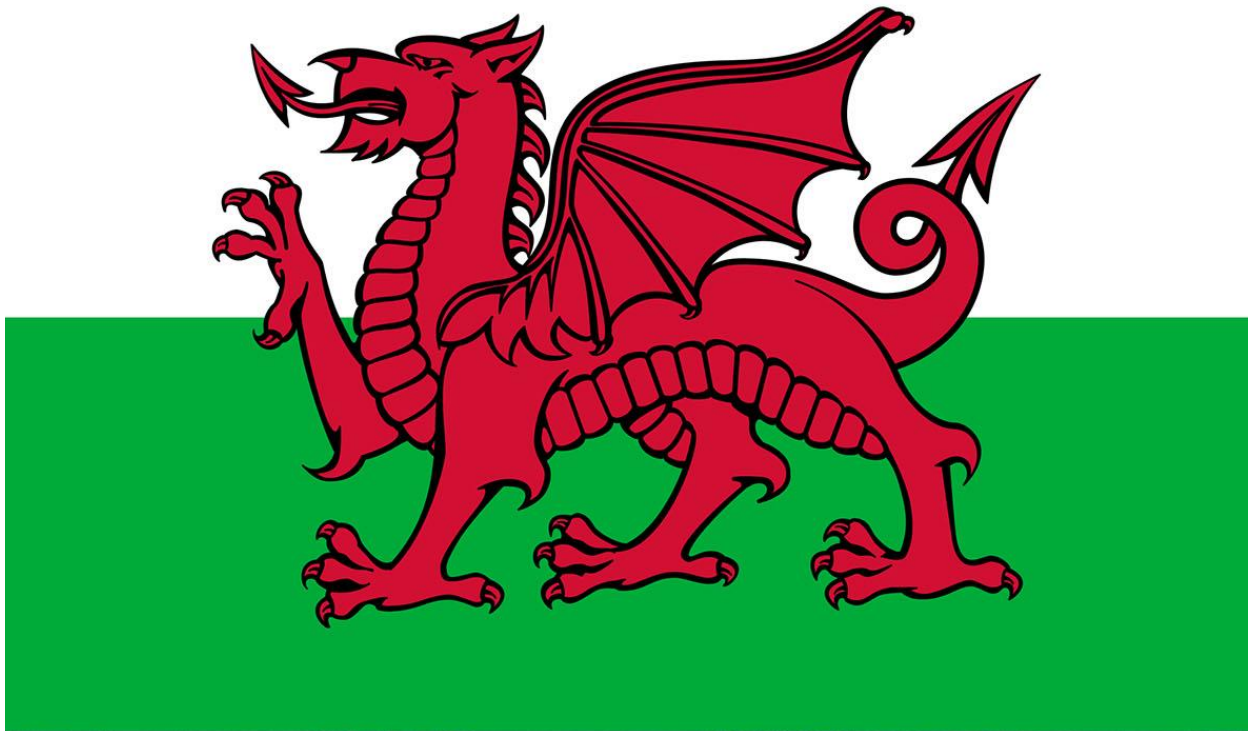




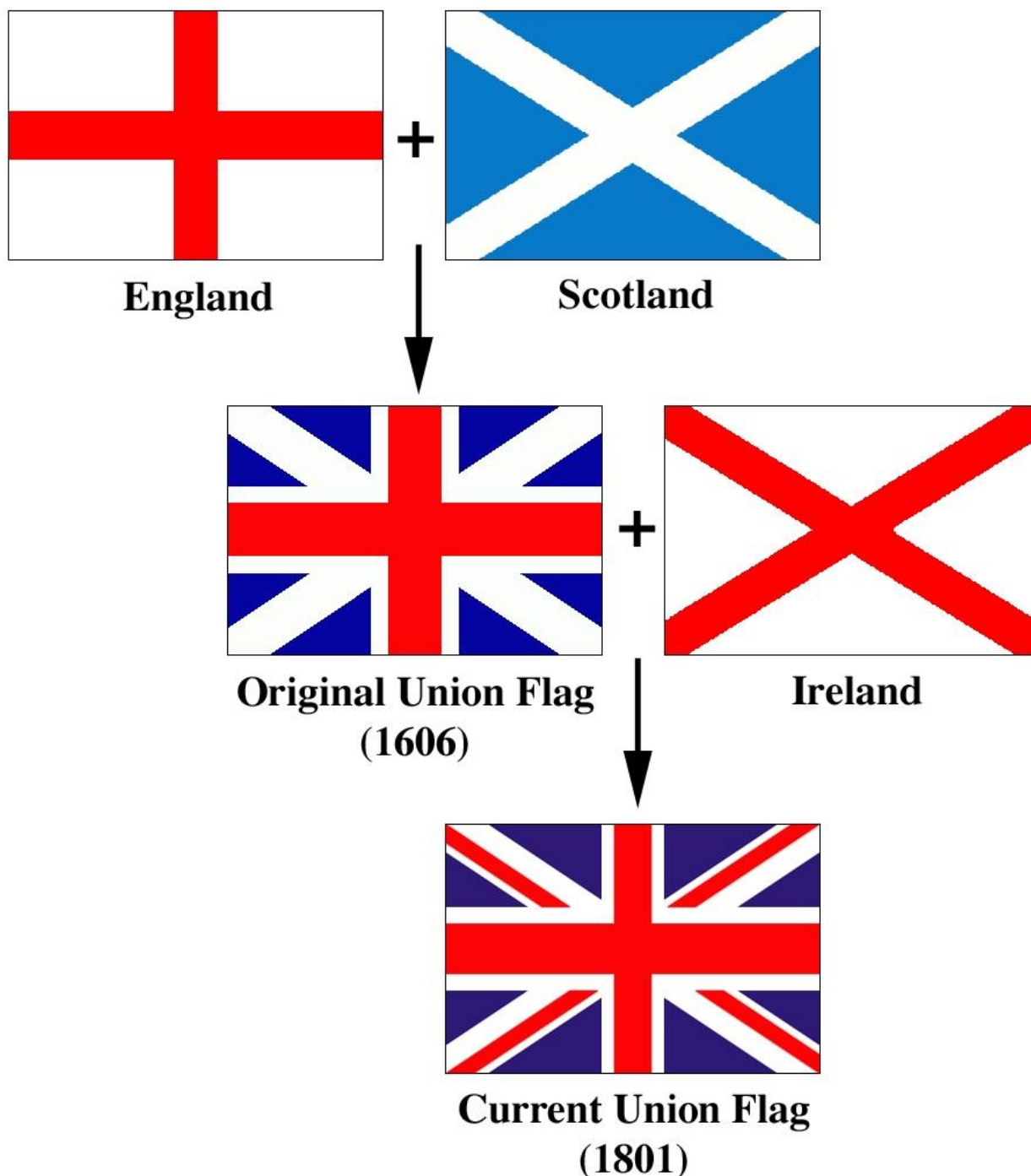
Pudsigt nok har min familie en tilknytning hertil. Der har siden 1352 været et drengekor som går på kostskole her, og de synger til almindelige gudstjenester og kongelige kirkelige handlinger som fejres her. Det er den britiske kongefamilies sognekirke når de er i residens på Windsor. Min nevø, Alexander, var kordreng her fra han var 9 til 13 år, i 90-erne.

Der skal være kongeligt bryllup her den 19. maj, når Prince Harry gifter sig med Meghan Markle. Hvis I ser noget af det, vil I se at der i kirken hænger bannere med hosebåndsriddernes våbenskjold, også dr. Margrethes.





Der vil formentlig blive flaget med temmelig mange flag i Storbritannien den 19. maj, Union Jacks og landeflagene. Alle vil jo gerne gøre det festligt for brudeparret, også dem i Wales, Scotland og Nord Irland. Allerede fra romerne havde været i landet, var dragen som symbol meget populær i Wales. Waliserne havde også deres egen kernefortælling, fra før Sankt Jørgens tid, som handlede om kampen mellem en rød drage og en hvid drage. England fik overherredømmet over Wales i 1282.



Deres røde drage skulle der så ikke tages hensyn til da England senere fik sit Saint Georges flag, det røde kors af drageblod på hvid baggrund. Men en ændring kom i 1606 efter James af Skotland var blevet konge over England efter barnløse dronning Elizabeth 1. Så blev Englands Sct. George flag sat sammen med det

skotske flag, Sct. Andrew- Andreas hvide kors på blå baggrund, som et unionsflag. I 1801 føjedes Nord Irlands Saint Patricks røde kors på hvid baggrund til. Storbritanniens flag som vi kender i dag, the Union Jack, med helgenerne George, Andrew og Patricks flag i et. Spørgsmålet er hvor længe det varer, inden Skotland kræver fuld selvstændighed og St. Andrew-delen forsvinder.

O.P.A.G.
OLDHAM PLAY ACTION GROUP

heritage
lottery fund
LOTTERY FUNDED

Holy
Trinity
WATERHEAD

St George and the Dragon

Be a knight for the day and help make a dragon

Saturday 23 April 11 am – 1 pm

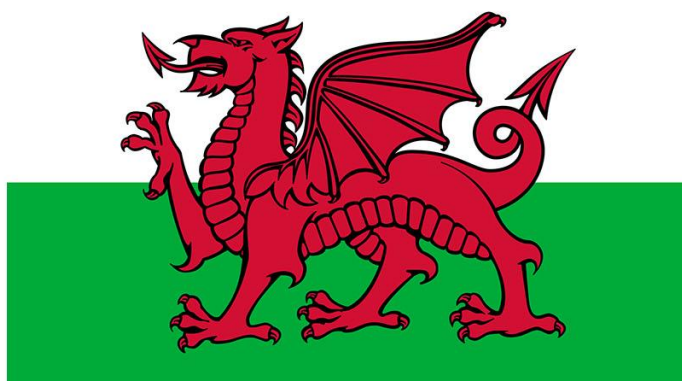
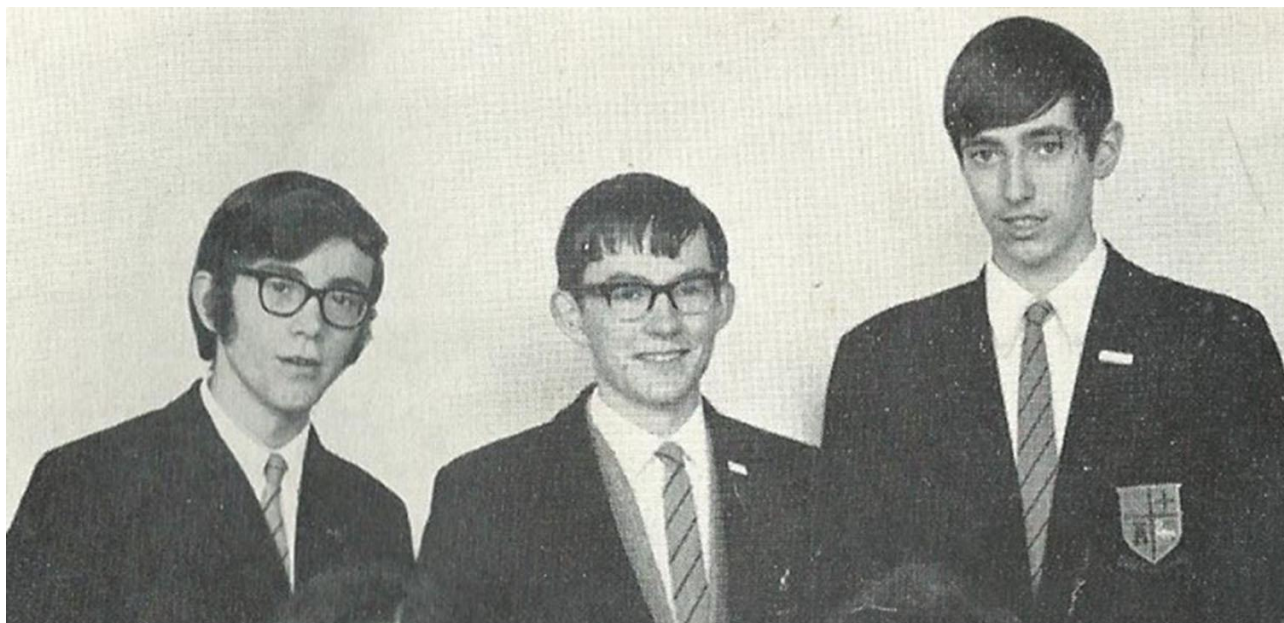
holytrinitywaterhead.co.uk

Fejringen af d. 23. april blevet nedtrappet fra 1700-tallet, og der var ikke nogen festligholdelse af dagen som nationaldag i århundreder. Men indenfor de sidste 20 år, er der kommet en fornyet interesse, f.eks. med stor festivitas på Trafalgar Square, og Saint George dukker gerne op med en drage til dagens arrangementer landet over. Og heldigvis, hvis man kan sige sådan om et dødsfald, døde Shakespeare netop på 23. april i 1616, så ham kan man også have i tankerne den dag.

Angående det walisisk flag har jeg også et personligt minde fra barndommen. Selvom jeg, som fortalt, stammer fra Durham i Nordøstengland, stammede min fars familie fra Wales. Jeg gik sammen med min storebror og storesøster på grammar school, hvor alle gik med smarte skoleuniformer, hvide skjorter, slips, grå bukser eller nederdele og sort blazer. Dengang fik man lektier at lave derhjemme om aftenen, og vi slæbte mange bøger og stilehæfter frem og tilbage hver dag. Det krævede en ret stor rygsæk.

Min bror, som var lidt af en anarkist dengang i slut 60-erne, malede et stort walisisk flag, med en flot rød drage, på flappen på hans rygsæk. Jeg husker det som værende meget flot, i farver og glinsende, meget iøjnefaldende. Specielt i flokkene af fuldstændig ens uniform-klædte teenagere på vej i skole, der var dragen til at få øje på.

Christopher ses til venstre ☺



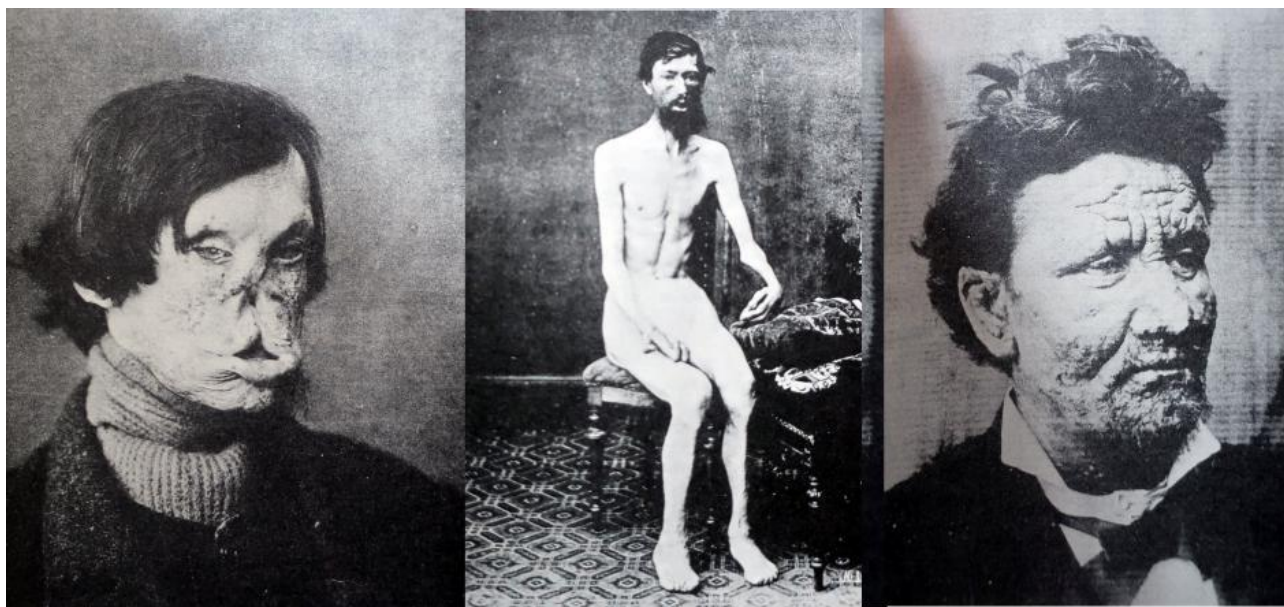
Det må have været i forbindelse med at Prince Charles skulle indsættes ved sin 18 års fødselsdag i 1969 som Prince of Wales, og der opstod en del uro med ønske om at Wales blev selvstændig. Han er stadig ret sej, min storebror, men han har vist ændret sit politiske ståsted, jeg ved at han i hvert fald stemte for at Storbritannien skulle blive i EU.



Jørgen og Margrethe i Estvad Kirke

Noget anden der skete i 1969 havde en ret betydelig konsekvens på statussen af Sankt Jørgen, og drager i det hel taget. For Pave Paul VI ryddede nemlig op i det overvældende antal helgener som fandtes, helgener som ellers er et betydningsfuldt element i den katolske kirke. 90 blev fjernet eller fik deres "stjernestatus" taget fra dem, selv om nogle af dem havde været fejret i århundreder. Begrundelsen for at både Sankt Jørgen og Skt. Margrethe røg ned ad stigen var, at deres fortællinger var for "eventyrlig". Drager findes jo ikke i virkeligheden. Men Sankt Jørgen er meget populær, og han var martyr og helgen længe før myten om dragedræberen blev hægtet på ham. Så i 2000 gav pave John Paul II ham sin højstatus igen.

Det var der givet mange som var glade for, en stor gruppe af dem kunne f.eks. være spejdere. Baden-Powell som startede spejderbevægelsen i England, valgte Saint George som bevægelsens skytshelgen, og i Danmark er spejderbevægelsen for voksne kaldt Sankt Georg Gilderne.



Nu var der mere ved Sankt Jørgen i middelalderen end at han var dragerdræber og skytshelgen for soldater, han var også skytshelgen for de spedalske. Jørgen var en af de 14 såkaldte "nødhjælpere", som kunne anråbes om hjælp, i tilfælde af sygdom og død. Inden den sorte død ramte, var en af de mest frygtede sygdomme spedalskhed. Spedalskhed er en alvorlig infektionssygdom som kan udvikle sig til bl.a. svære misdannelser i ansigtet samt på arme og ben. Der var flere hospitaler som tog sig af spedalske i 1200-tallet, de kaldtes Sankt Jørgens-gårde. Hospitalet i Åderup ved Næstved, nævnes første gang i 1261. Hospitalskomplekset som også omfattede et St. Jørgens kirke lukkede og blev revet ned i 1542 da der ikke var brug for et spedalskhedshospital længere.



Plate 42. The farm built on the site of the medieval leper graveyard at Næstved, Denmark.

Lægen Vilhelm Møller-Christensen havde som ung været en tid på Næstved sygehus. Da han senere fik en interesse i spedalskhed, huskede han at have hørt om St. Jørgens hospitalet i Åderup. I 1948 tog han sin bil en søndag og kørte ned til Åderup og bankede på hos de forskellige gårde og udspurgte om fund af skeletter. Han ramte plet hos Peder Jensen på Sct. Jørgens-gården. Landmanden og hans hustru var faktisk meget velvillige over for Møller-Christensen, og en prøveudgravning, lige midt på deres gårdsplads, indledtes snarest, selv om det mildest talt var generende for gårdens drift. Der blev foretaget udgravninger de følgende somre, Møller-Christensen havde hjælp af et par lokale faglige interesserede, og nogle unge fra Næstved gymnasium, og Diskontobanken sponsorerede udgravningen med 2000 kr.



Fig. 5. — The only entrance to the farmyard. Here the choir of the old church was excavated.

For at gøre en lang meget interessant historie kort, for der kunne holdes en hel aften foredrag om Sct. Jørgens-gården, fandtes flere hundrede skeletter, som Møller-Christensen undersøgte og skrev videnskabelige artikler om. Det vakte stor international interesse, og han publicerede i 1953 sin bog på engelsk "Ten Lepers from Næstved in Denmark" og til verdenskongressen om spedalskhed samme år holdt i Madrid, havde han 15 skeletter fra Sct. Jørgens-gården i Næstved med. Al forskning i spedalskhed stod efterfølgende på hans skuldre. Vilhelm Møller-Christensen blev professor i medicinshistorie og døde i 1988. En helt ny biografi om ham udgives senere i år.

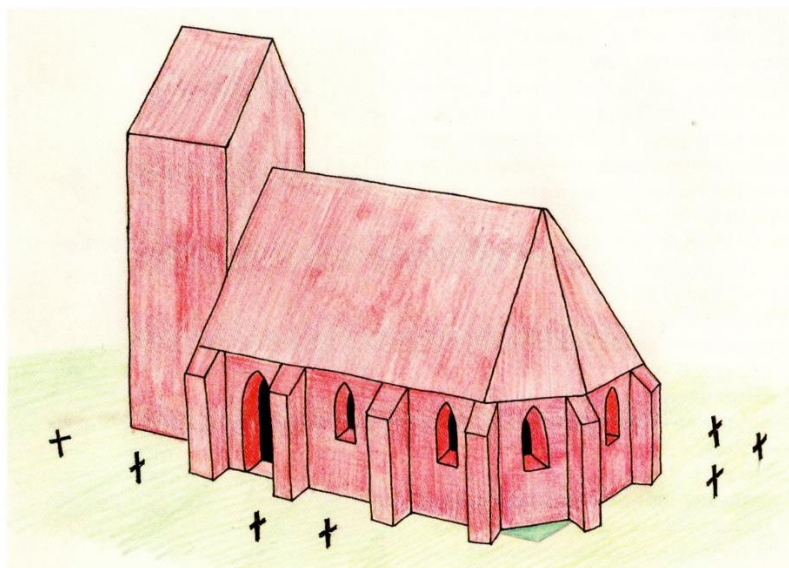


Fig. 14. — Unearthed foundation stones of the church tower. The building in the background includes the cowshed, the dairy and the privy — as adjacent sections.



Der blev også lavet arkæologiske udgravninger i Åderup af Nationalmuseet, senest i 1968, og sten blev lagt ud for at vise kirkens placering ved "Vadestedet". Palle Birk Hansen, tidligere museumsdirektør for Næstved Museum har også interesseret sig for Sct. Jørgens-gården, og skrevet flere artikler om stedet.

Han har skitseret kirken sådan her.



Sct. Jørgensgårdens Kapel, rekonstruktion ved Palle Birk Hansen 1980



Identiteten kendes på kun en af patienterne. Herman Holthuzen blev begravet i Sct. Jørgens kirke, lige ved alteret, det bedste sted at ligge. Begravet sammen med ham var hans segl, med hans navn på. Herman Holthuzens skelet er udstillet på museet. Han var givet patient på hospitalet i 1492 da de klagede til kongen, Kong Hans, over lederen af hospitalet Jens Boesen og forholdene. Kongens svar til dem eksisterer stadig. Og er meget interessant for han præciserer hvordan Sct. Jørgens-gården skulle fungere fremover. Der skulle ansættes nye kvindelige plejere, som skulle tage sig godt af dem. Der skulle sørges for at deres tøj og sengetøj blev vasket, huset blev holdt rent og varmt, og at de skulle serveres ordentlig mad, med grød til morgenmad og kål med kød- eller fiskeretter efter årstiden senere på dagen, med en passende mængde øl til. Gården og skoven skulle passes. En kapellan skulle holde messe i kirken 3 gange om ugen søndag, onsdag og fredag og **kirken skulle udsmykkes** yderligere, "*forbedres med noget "ornament"*" som der stod. Der var formentlig et kalkmaleri af Sct. Jørgen og dragen i kirken, og det er oplagt at forestille sig at det var efter denne opfordring at Sct. Jørgens kirke i Åderup fik sin nye statue. Her var nemlig en egetræsfigur af Sct. Jørgen til hest, formentlig noget lignende figurgruppen som ses i Ribe. Kongens instrukser slutter med at en af Næstveds borgmestre og en rådmænd skulle besøge St. Jørgens-gården, en gang om måneden, og tilbringe lidt tid der for at være sikker på at alt fungerede på passende vis.

Da Sct. Jørgens-gården og kirken i Åderup lukkede i 1542 blev statuen flyttet over til Helligåndshuset.



Mange helgenfigurer overlevede ikke reformationen, og pietismen i 1700-tallet var heller ikke venligt stemt over for dem. I Ribe i 1704, blev mange af kirkegængerne stødt over deres figurgruppe med Sct. Jørgen og dragen. De mente at den vanhelligede domkirken, og kirkeværgerne var nødt til at gemme den væk. Men den overlevede, og er til at se igen. Egetræsfigurgruppen fra Åderup, som stod i Helligåndshuset blev senest registeret i 1744 og så forsvandt Sct. Jørgen og dragen fra Næstved i århundrede.



Lige indtil Næstved fik en ny bydel, Sct. Jørgens Park med lejligheder og butikscenter og med en ny Sct. Jørgens kirke opført i 1978. Og her har I jeres eget flotte billede af Sct. Jørgen til hest og dragen.



En anden drage dukkede op i Næstved i 2002. En medarbejder på Næstved skiltefabrik opdagede at Næstveds omrids på et landkort lignede en drage. Lis Olsen, Næstveds børnekulturkonsulent så straks potentiale i figuren. Nu Næstved selv var en drage kunne dragefiguren repræsentere børnekulturen i byen. En konkurrence blev afholdt for at finde et navn til dragen, det blev Næssi, og en konkurrence blev afholdt for en baggrundsfortælling til hvorfor Næssi havde valgt at bo i Næstved.



Historien forklarer at "Før Næssi kom til Næstved, var han vagtdrage hos en ond konge på et fint slot i Eventyrien. Men Næssi passede ikke ind. Han kom til at spille for høj musik og invitere alle børnene ind på slottet i stedet for at holde dem ude. Han blev derfor sat op i et tårn som straf, hvor han mødte en tårnmus, der gav ham den gode idé at flyve væk. Selvom Næssi ikke turde at flyve, gjorde han det alligevel. Da han fik øje på sit eget billede på jorden, fløj han ned mod Næstved, hvor han blev gode venner med Ulla Abdulla og alle Næstveds børn."



Således kom Næssi til byen. Den søde bebrillede grønne drage blev syet op som en dragt. Så kunne den som spillevende figur underholde børnene.

At drager i Europa historisk repræsenterer djævelskab og ondskab var ikke relevant. De er jo mytologiske skabninger og formes efter deres samtid, nu som disneyfiserede drager for børn og i fantasyfilm og computerspil for voksne. Jeg vil dog slutte af med at sige at Saint George- Sct. Jørgen og hans drage, stadig har en plads i vores kirke- og kulturhistorie, og det skal vi værne om.



Dorothy Jones 20.04.18